

Z českých vlastí

Bezprostřední strach před cholerou v Brně. — Z Brna, 19. července. (K. k.) Jistý zdejší deník sdělil, že 56letá vdova Marie Stejskalová onemocněla dnes dopoledne v Brně průjemem, spojeným s vrhnutím, za příznaků cholery u podezřelých. Oproti tomu sděluje zdravotní oddělení moravského místodržitelství na základě provedeného šetření, že u Stejskalové, jež byla dopravena do nemocnice, není příznaků, jež by navštěvovaly choleře.

O návštěvách ruských studentů-gymnastů z Batumu v Praze v polovici června t. r. píše „Novoje Vremja“ zvláštní korespondenci, z Prahy, ve které otištěn je i proslov pražského ruského konsula, učiněný k ruským studentům, — když ho byli v jeho úředně navštívili (20. června). — „Přeji vám — pravil mezi jiným ruský konsul Zerkovskij — aby vaše dopisy byly nejen překrásnými, nýbrž i nadšenými. Jest neobyčejně důležité, aby v duši ruské mládeže rostlo ruské sebevědomí. Kult slovanského idealismu jest nezbytný, a takový výlet, jaký jste právě udělali, nevyhnutelně vydá nejblahodárnější ovoce. Zde, v Praze, spatřili jste i horoucí lásku k vlasti, i veřejnou disciplínu, a získáte ještě mnohem poučejších dojmů. Vaše účast k zármuku ruské zdejší kolonie slouží ke cti i vám, i vašemu národu.“ (Konsul narážel zde na pohřeb ruské příslušnice A. Gračevé v Praze, k němuž zrovna jako na zavalanou batumští studenti byli přijeli a raket s tělem zesnulé přeměnily z ruského kostela vynesli a přes celé Staroměstské náměstí zpívající e pí tom a doprovázení jsouce obrovským množstvím českého občanstva, zanesli až na nádraží.)

Hozící stávka havířů na Těšínsku. — Z Těšína se oznamuje: Před několika měsíci byl objeven v bratrské pokladně v Rakouské hornicko-hutnické společnosti obrovský schodek. Schodek činí 6,411,388 K. Bratrská pokladna závodů výše jmenované společnosti měla počátkem ledna t. r. 9,344 členů. Na jednoho člena z deficitu připadá průměrně 686 K. Tento obrovský deficit, na který se přičítá před rozpočtem a výpočtech, týkajících se také povinnosti bratrské pokladny v budoucnosti, způsobil v hornictvu nemilé překvapení. A ještě více byli havíři překvapeni, když jim byl sdělen návrh správy závodů, dle něhož měl se schodek krýtí následujícím způsobem: společnost zaplatí 1 mil. K; členské příspěvky do bratrské pokladny se zvýší o 25 procent a po dobu 30 roků bude všem horníkům a dělníkům strhován s platu obnos 1 K 38 h. měsíčně. Proti tomuto návrhu havíři protestovali. Namítli, že tímto způsobem sešlo by se 9,632,018 K a že by tedy zaplatili o 3,220,388 K více než co činí objevený deficit. Na druhé straně souhlasili však se zvýšením členských příspěvků na 2 K 50 hal. měsíčně. Sporem, vznikl mezi hornictvem a správou závodů Rakouské hornicko-hutnické společnosti, zabývalo se hornické hejtmanství ve Vídni a rozhodlo, že návrh správy závodů je správný. Rozhodnutí toto bylo hornictvu oznámeno v těchto dnech. Avšak hornictvo ani tentokrát nebylo spokojeno a svolalo v těchto dnech schůzi v Karvině, Třinci, ve Frýdku, v Ustroní, v Petřvaldě a v Horec Uherské, na nichž byly přijaty resoluce, v nichž horníci znovu protestují proti návrhu, jímž se má hraditi schodek v bratrské pokladně a žádají, aby se schodek kryl zvýšenými členskými příspěvky. Nebude-li tomu vyhověno, vyhrožují horníci, zaměstnání na závoděch — stávkou, které by se sástatillo na 10,000 dělníků. Není však vyloučeno, že spor přece jenom bude urovnán cestou smírnou.

Úmrtí. — V Lužici n. VI. zemřel dne 17. července p. Josef Grosman. Zesnulý jako studující medicíny bral šlé účastnictví ve studentickém pokrokovém hnutí let devadesátých; do tehdejšího procesu s tak zv. „Omladinou“ sice právník políci vtažen nebyl, nicméně přece neuděl ani pak

zatčení (pro domnělou urážku císaře), jež ho stihlo v prosinci 1893; po vyslechnutí svědků byl však zase z vazby propuštěn. Později založil si v Praze se společníkem knihkupectví, existující až dosud pod firmou Grosman a Svoboda. Prodáv je (p. Dubskému), odebral se do Lužice, aby se tam ujal po úmrtí feditelce, svého švakra p. Klavíka, správy cukrovaru; byl jeho rod majitelem velikého počtu akcí cukrovaru. Vedle správy závodu zesnulý věnoval se neobyčejně horlivě drobné práci osvětové i lidumilné v Lužici, zanechav v obci té po sobě několik trvalých čestných památek. Zesnulý již jako student byl u příležitosti kamarádem JUC. Ant. Čížka; obětovně mu pomáhal v prosinci 1893 sháněti 80,000 K na kauci, aby mohl býti propuštěn z vazby čtyři „duševní návodci“ „Omladiny“; obětovně a horlivě mu stál po boku, když se zavedla akce na podporu rodin zatčených jinochů; a když Čížek předčasně (1897) zemřel, vzal na sebe poručnictví nad jeho dceroukou Vlastou; r. 1904 spolupohlíval zase jiného svého starého kamaráda z let studentských, primáře MUDr. Er. Vlasáka. Zájem o studující mládež zůstala u zesnulého trvala; vtělil se hlavně v péči o v. budování akademického domu, jehož spolek čítal jej mezi členy výboru až do poslední taktika doby. Grosman zesnul tiše; večer ulehl s knihou v ruce a už nepovstal — mrtvíce jej zkosila. Budíž čest památce tohoto představitelce jednoho typu památného pokrokového hnutí let devadesátých!

Historické spisy Václava Budovce z Budova. V přítomné době interesa současně dějepisné práce české připíná se hlavně k dějinám začátku sedmáctého století, k poměrům, jaké ovládly země české před převratem bělohorským. Otázka Bílé Hory, co je příčinou této katastrofy, které uzavírá dějiny české reformace, je právě nyní neaktuálnějším problémem přítomné historické práce české. Vlak at odpověď po příčinách „Bílé Hory“ zní jakkoliv, at se přičítá vina na porážce české politiky nedostatečnému rozhledu stavů, nebo převaze kultury reformovaného katolicismu nad protestantskou kulturou, jedno je jisto, že každý historik s obdivem stane před intelektuálním výdolem hnutí stavovského: Václavem Budovcem z Budova. Jeho literární profil rysuje se, díky praecm dra. Jul. Gluecklicha, před námi vždy určitějšími rysy. Před dvěma roky vydaná korespondence Budovceva ukázala duševní bohatství tohoto muže; letos vydané Gluecklichem pojednání objevuje Budovce-historika. Možno právem mluvit o objevu, neboť to, co dosud historická věda věděla o Budovcevi-historiku, bylo plno omylů a zpráv si odporujících. O událostech na sklonku vlády Rudolfovy, zejména o těch, které předcházely vydání majestátu protestantským stavům na svobodné provozování náboženství, zachovalo se současně vypravování ve více rukopisech ve formě, kterou bychom nejlépe přirovnali k jakýmsi hrubým zápiskům z mluvnice. Jsou tak zvané „akta sněmu 1609—10.“ Než Akta podávají více než vypravování o sněmu roku 1609; ona ve většině rukopisů předesílají jakýsi úvod tak zv. Kratičké poznamenání o přitažení arciknížete Matyáše do Čech 1608. Touto vojenskou výpravou Matyášovou dosáhl spor mezi Rudolfelem a Matyášem svého vrcholu; je známo, že příčinou této výpravy byl odpor zemí rakouských, Uher a Moravy proti vládě Rudolfa II., válečnou výpravou do Čech roku 1608 donutivších Rudolfa mírem libeňským postoupiti tyto země Matyášovi. V „Kratičkém vypravování“ líší se toto přitažení Matyášovo do Čech až před Prahu, pak jednání na sněmu, kde stavové předložili svoje požadavky, dlece na prodejní jich závislým svoje postavení ve sporu obou bratrů. Rudolf II. slibem, že v přítomném sněmu, který měl býti svolán o sv. Martinu 1608, bude se hlavně jednati o náboženských požadavcích stavů, udržel české stavy v věrnosti. Vlivem české strany katolické, vedené španělským vyslancem Zubíngou a nunciem Caeta-

nem, podařilo se sněm odložit do ledna 1609. Než to byl jediný úspěch katolíků v této sněmovní kampani; po marném usilování o rozkoj mezi Bratry a Luterány, a zoufalém boji se strany Rudolfovy, byl 9. července 1609 potvrzen majestát na svobodné provozování náboženství protestantského. Nové poměry náboženské potřebovaly úpravy; proti vůli rozhodných katolíků Slavaty, Martinice, Lobkovic smlouva kompromis a mírnějšími katoliky, vybudována organizace církevních řádů na podkladě právním, který poskytl majestát. Kdo je autorem těchto aktů? Historikové dosud odpovídali na otázku tuto různým způsobem. Příčina ležela v tom, že „akta“ dochovala se nám ve dvou recensích, jedné obšírnější, pokladané druhdy Jirečkem za část ztraceného díla luterského, jehož autorem měl dle všeho býti Václav Magrle ze Sobíšku a v druhé zkrácenější, později vzniklé, v. vycházející všechny podstatné známky ducha Budovceva, kterou Gindely připsal Budovcevi. V Identifikování obou těchto recensí jednoho a téhož díla a v připsání jich Budovcevi, které se podařilo pouze na základě shledání téměř všech přístupných rukopisů a minuciosního jeho porovnávání, leží jedna z neposledních zásluh přítomné práce Gluecklichovy. Události roku 1609 obraely k Čechám pozornost celého tehdejšího protestantského světa. Bylo třeba, aby cizina byla informována o zápasu stavů s jich panovníkem o svobodu svědomí. Také toho účelu podjal se Budovec v latinsky psaném letáku „Historiae narratio etc.“ Leták psán je v obyčejné tehdejší literární formě fingovaných dopisů, jichž domnělým adresátem byl, jak se zdá, sekretář rožmberský Theobald Hock. Druhdy větší část své práce věnuje Gluecklich poměru Budovceových Aktů k ostatním současným známým historickým v oné době. Je známo, že hlavním pramenem pro dobu tu byly dvojce paměti, jedny psané se stanoviska katolického Vilémem Slavatou, druhé psané neméně horlivým luteránem Pavlem Skálou ze Zhoře. Co příčině Budovceva Akta nového oproti známým u Skály a Slavaty? A tu je hlavně poměr Budovceva spisování k dějepisnému dílu Slavatovu zajímavý. Doposavad převládá názor Gindelyho, že obsah díla Slavatova spočívá v prvé řadě na jeho vlastních memoárových zápisech — nyní Gluecklich — a to je druhý zásadný moment jeho práce — přesvědčuje, že to vše, co Slavata píše o událostech roku 1608, není jeho vlastní práce, nýbrž že se vypravování jeho opírá hlavně a v prvé řadě o Budovcevo: „Kratičké poznamenání o přitažení arciknížete Matyáše do Čech.“ Vysvětlení této okolnosti podává Slavata sám poznamenávaje, že „při těch uváženích a jednáních tehdejších nebyl.“ Složitější je poměr Slavaty k Budovceovým Aktům tam, kde jde o vypravování událostí z r. 1609. Zde Slavata přijal pouze kostru vypravování Budovceva, kterou doplňuje a to jednak vlastními svými zápisky, které si na místě při jednání sněmovním zapisoval, jednak zápisy z porad nejvyšších úředníků, tedy prameny, které mají vznik na straně katolické, ale i prameny se strany protestantské, o nichž Budovec jistě věděl, a-li dokonce nebyl jich autorem; totiž protokoly porad direktorských. Slavata měl tento, bohužel dnes asi ztracený pramen, před rukama, z kterého čerpal důležité své zprávy o jednání stavů za odboje a o spojení jich se zahraničními protestanty. Budovec tyto zprávy o důvěrných schůzkách direktorských do svých Aktů nepřijímá, protože jeho Akta mají celým svým rázem povahu veřejnou, jsouce opisována a posílána jaksi oficiálně, a by ospravedlňovala a hájila stanovisko protestantských stavů v jejich odboji proti císaři. Proto se Budovec ve svém vypravování vyhýbá všemu, čím by mohl poškoditi akci direktorů — tak jako Slavata na druhé straně ani se neodvážil učiniti zmínku o věci, která by dle jeho názoru mohla buřt na něho nebo na jeho přítele vrhnuti odium rušitelů míru. — Tak v tendenci zamělovat fakta potkávají se oba tyto nesmířitelní

politické nepřátelé. Zachoval-li si Slavata vedle Budovce svou spisovatelskou individualitu, pozbyl jí úplně Pavel Skála ze Zhoře. Dílo Skálovo bylo považováno až do posledních časů za rovnocenné dílo memorové a luterský pendant ku katolicky apologisující paměti Slavatovým. Gluecklich dovedl, že celé vypravování Skálovo dá se redukovati na zprávy „Kratičkého poznamenání“ a Akt Budovceových. Tim význam Skálův pro historika je posunut daleko do pozadí. V Jindř. Hradci podařilo se Gluecklichovi objeviti ještě jedno dosud neznámé rukopisné dílo obsahující záznamy o událostech na sněmu 1609—10. Autorem jeho je kolínský posel ku sněmu Karel Zikmundův. V obyčejné formě diariu, v jehož předělu hlavně stojí zájmy města, líší jednání sněmu formou téměř stenografických záznamů. Nazíráním nejvíce se líší od Budovceových Akt. Kdežto Budovec, jak Gluecklich podotýká, líší události, které dle jeho soudu významem svým převyšovaly události doby Husovy, představuje nám Karel Zikmundův ve svém diariu průměr českého protestanta-inteligenza v jeho nenávisti ke všemu katolickému a v jeho fanatismu náboženském. Je zajímavé pozorovati, stopujeme-li průběh náboženského boje na začátku 17. století, jak mnoho paralelního má politický vývoj tehdejší doby s dobou moderní. Jak nyní otázka národnosti, tak v 17. století otázka náboženská stála v popředí všeobecného zájmu. Jako nyní i v 17. století většina obyvatelů země hlásila se o své právo a zabezpečení jeho zákony. I tehdy menšina snažila se o zachování svých privilegií i za cenu rozhraničování až do jednotlivých farností. Dva problémy ... A oba nestejně ...

Drobné zprávy české a slovanské.

Veliký rozruch nyní tepr vyvolává zadání Národního divadla potajmu staré společnosti, protože nyní podalo nové utvořené se družstvo, které chtělo se o divadlo ucházeti, ha mělo pohotově i celý potřebný kapitál, stížnost k zemskému výboru. Ovšem, jest nepočetno, že stížnost ta bude zamítnuta — důvody k tomu už se nějak naleznou. Onomu družstvu stáli v čele zvláště tenorista Karel Burian, spisovatel F. X. Svoboda, hudební spisovatel dr. Nejedlý, kritik Šalda a jiní.

Brožura známého filozofa náboženského A. S. Prugavina „O Lvu Tolstém a tolstovech, nárysy, vzpomínky a materiál“ byla skonfiskována.

25. výročí smrti A. N. Ostrovského, reformátora ruského dramatického umění a spisovatelství, uplynulo 17. června.

V poslední době křipí se zájem o českou literaturu značně i do Anglie a to zejména péčí prof. P. Selvera. Londýnský časopis „The New Age“, který měl o českých spisovatelích a o české knize už nejednu sympatickou zmínku, částečně přinesl už, částečně ještě systematicky bude přinášeti ukázky překladů z naší moderní poesie. Z ukázek chystaných pro dobu nejbližší zaznamenáváme zejména vronoucí básně Čechovu. Naše řeč, dále Fr. S. Procházkovy písničky Zelená travička, Žluté kvítí, a Hanácká krajina a Fr. X. Svobodovu Píseň. Z Otakara Březiny budou zastoupeny básně Tělo a Jarní noc, z Růženy Jensekové básně Pod horami a U moře. Také Petr Bezruč bude zastoupen několika výraznými úsly svých slozských rhapsodií. Mimo to překládají se péčí prof. P. Selvera do angličtiny i české literární dějiny, jež napsal vídeňský dr. Jos. Karásek.

Náhle přerušeni.

Práce i zábava bývá náhle přerušena bolením hlavy, které opakuje-li se často aneb není-li zastaveno, oslabuje soustavu a podkopává zdraví. Kdyžkoliv vás hlava zabolí, užijte Severovy Prásky proti bolestem hlavy a neuralgii, načež pokračujte ve své práci, neboť bolení hlavy po těchto práskách záhy pomine. Pouze 25 centů za krabičku s 12 práskými. Na prodej v lékárnách. Dejte pozor, aby na krabičce bylo jméno W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

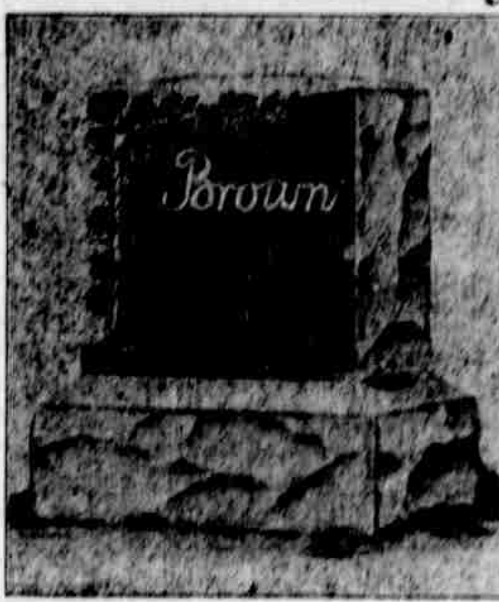
Česko-Americký Venkov

nejlepší český hospodářský sborník

neměl by scházeti v žádné české rodině. Obsahuje hojnost vybrané četby ze všech odborů hospodářských a dočtenosti jakož i hojnost ušlechtilé četby zábavné. Vychází každý měsíc. Předplatné obnáší \$1.00 ročně.

PRVÝ ROČNÍK "VENKOVA" poskytneme jako premi novým předplatitelům na kterýkoliv náš list za nepatrný doplatek 25c. Přihlaste se v brzkou, neboť zbylá zůsoba "Venkova" v posledních dnech valně se ztenčila.

POKROK PUBLISHING CO.,
1417-19 South 13th Street, OMAHA, NEBRASKA

Frank Svoboda,
umělecký závod

POMNÍKOVÝ

Největší
sklad pomníků
ve Spojených Státech

1417 South 11th Street
Phone Doug. 3444
1215-25 So. 13th Str.
Phone Doug. 1872

Sdružení českých lékařů

v Omaze a South Omaze

DR. CHALOUPKA EDW.,
443 sev. 24. ul. So. Omaha.
Telefon South 773.

DR. PETR F. J.,
1407 již. 16. ul., Omaha.
Telefon Douglas 3325.

DR. KÁLAL F. J.,
206 Karbach Bl., Omaha.
Telefon Douglas 1761.

DR. ŠIMÁNEK G. F.,
1262 již. 13. ul., Omaha.
Telefon Douglas 3769.

DR. KOUTSKÝ JOHN W.,
405 sev. 24. ul., So. Omaha.
Telefon South 142.

DR. ŠRÁMEK J. M.,
sev. záp. roh 8. a Hickory ul.
Telefon Douglas 6645.

DR. NĚMEC CHAS. J.,
1316 William ul., Omaha.
Telefon Douglas 2817.

DR. SVOBODA LOUIS,
301 Paxton Blk., Omaha.
Telefon Douglas 807.

My shora uvedení lékaři dle pravidel lékařské etikety nejdůležitěji odauzujeme veškeré oblažování kteréhokoliv lékaře nebo sama v kterékoli časopisech svými pacienty, neboť už je to jakýmkoliv způsobem, at ve zprávách místních nebo osobních. 431f

Piana na mírné splátky!

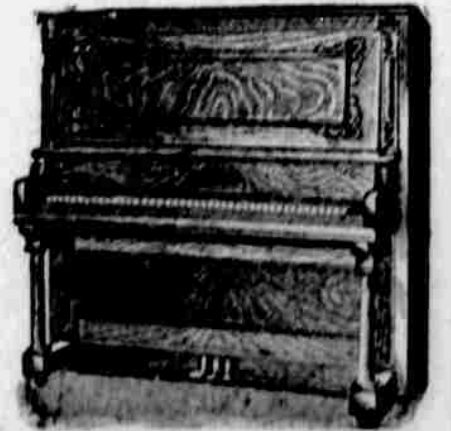
Jsou to piana zaručená šestatřicet let v obchodu a piana je rekord

A. HOSPE CO., Omaha, Nebr.

Doporučujeme

HOSPEOVA

PIANA.

Jsou zhotovena z Walnut oak aneb mahagonu. Pěkná děčka na každém.

Mírné měsíční splátky, anebo za hotové.

Obekrani piana a varhany velmi lacno. Doplate si o katalog a cennik. 43-1f

A. HOSPE CO.

1513 Douglas ulce. OMAHA, NEB.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

Pravidelná poštovní a paroplavební doprava

z Baltimore do Brémen

přimo po svých dvostrubových poštovních parnicích od 7,800 do 10,900 tun znožnosti:

Rhein, Main, Nechar, Cassell, Breslau,

Koeln, Hannover, Frankfurt, Brandenburg, Chemnitz.

11. kajuta z Baltimore do Brémen od \$55 nahoru

Tyto parniky mají pouze jednu třídú kajutní, která označena jest jako 11. kajuta.

Vše jmenované parniky jsou vřadně nové, vřetně zbudovány a salicy satřené, pouze kajuta na palubě. Elektrické osvětlení ve všech prostorách.

Další zprávy podávají generální jeinitelé:

aneb jejich zástupci v zemí.

A. SCHUMACHER & CO., No. 7. 8. Gay St., Baltimore, Md.

H. CLAUSERNIUS & CO., 95 Dearborn Str., Chicago, Illinois.